

Pelastustoimen palvelutasopäätös vuosille 2024-2027

6149/09.01.00/2023

Turvallisuuden ja varautumisen lautakunta 24.08.2023 § 44

Lisätiedot Pelastusjohtaja Markus Viitaniemi puh. 050 511 8342

Päätösehdotus Pelastusjohtaja Viitaniemi Markus:

Turvallisuuden ja varautumisen lautakunta pyytää pelastustoimen palvelutasopäätöksestä vuosille 2024-2027 lausunnot aluehallintovirastolta ja Pohjois-Karjalan kunnilta.

Lausunnot pyydetään toimittamaan Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen kirjaamoon 29.9.2023 mennessä, osoitteella kirjaamo(at)siunsote.fi

Päätös Hyväksyttiin.

Selostus Palvelutasopäätöksessä määritellään siitä, kuinka hyvinvointialue järjestää pelastustoimelle kuuluvat lakisääteiset ja muut palvelutasopäätöksessä sovitut tehtävät alueellaan.

Pelastuslaitoksen tulee huolehtia alueellaan:

1. Pelastustoimelle kuuluvasta ohjauksesta, neuvonnasta ja turvallisuusviestinnästä, jonka tavoitteena on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen, varautuminen onnettomuuksien torjuntaan sekä toiminta onnettomuus- ja vaaratilanteissa ja niiden seurausten rajoittamisesta.
2. Pelastustoimen valvontatehtävistä, joilla tarkoitetaan esimerkiksi valvontakäyntejä, asiakirjavalvontaa, poistumisturvallisuusselvitysten arviointia sekä neuvontaa ja muuta turvallisuusviestintää. Valvontaan liittyy myös viranomaisten välinen yhteistyö yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.
3. Väestön varoittamisesta vaara- ja onnettomuustilanteessa sekä niihin tarvittavasta hälytysjärjestelmästä.
4. Pelastustoimintaan kuuluvista tehtävistä, jollaisia ovat esimerkiksi erilaiset tulipalot, liikenneonnettomuudet ja vahingontorjuntatehtävät sekä toiminta ihmisten ja eläinten pelastamiseksi.
5. Huolehtia ensihoitopalveluun kuuluvia tehtävistä siten kuin hyvinvointialue siitä päättää.
6. Osallistua 38 §:ssä tarkoitettuun pelastustoimeen kuuluvan ulkomaille annettavan avun ja pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamisen edellyttämään valmiuden ylläpitoon.
7. Huolehtia muistakin muussa laissa hyvinvointialueen pelastustoimelle ja pelastusviranomaiselle säädetyistä tehtävistä

Palvelutasopäätöstä tehtäessä on huomioitava kansallisesti merkittävät riskit, selvitettävä alueella esiintyvät uhkat ja arvioitava niistä aiheutuvat riskit, määriteltävä toiminnan tavoitteet, niihin käytettävät voimavarat, tuotettavat palvelut ja niiden tason.

Palvelutasopäätöksessä on otettava huomioon myös pelastustoimen järjestämislain (613/2021) 8 §:ssä tarkoitetut valtioneuvoston vahvistamat valtakunnalliset strategiset tavoitteet. Pelastuslaitoksen tavoitteiden määrittelyssä on huomioitu myös hyvinvointialueen strategia. Pelastuslaitos sitoutuu toiminnassaan sekä hyvinvointialueen että kansallisiin pelastustoimen tavoitteisiin ja arvoihin.

Palvelutasopäätöksen tulee sisältää suunnitelma palvelutason kehittämisestä.

Aluehallintoviraston tehtävänä on valvoa, että pelastustoimen palvelutasopäätös on lain mukainen. Lisäksi aluehallintoviraston tehtävänä on arvioida, onko palvelutasopäätöksen sisältö laadittu sisäministeriön asetuksen pelastustoimen palvelutasopäätöksestä (1225/2022) edellyttämällä tavalla.

Ennen päätöksen tekoa palvelutasopäätöksestä on pyydettävä aluehallintovirastolta lausunto. Lisäksi on tarpeellista kuulla alueen kuntia ennen palvelutasosta päättämistä. Lainvoimainen palvelutasopäätös on voimassa määräajan.

Hyvinvointialueen aluevaltuusto päättää pelastustoimen palvelutasosta.

Pelastustoimelle ja Pohjois-Karjalan pelastuslaitokselle asetetaan palvelutasokaudelle seuraavat painopisteet:

1. Pelastusasemat tarjoavat turvallisuuden lähipalveluja monipuolisesti.
2. Parannamme kiireellisen avun saatavuutta ensihoito- ja pelastustehtävissä lakisääteiselle tasolle.
3. Tiivistämme yhteistyötä hyvinvointialueen muiden toimijoiden kanssa.
4. Tuemme ihmisten auttamiskykyä ja turvallisten elin- ja työympäristöjen muodostumista.
5. Vahvistamme maakunnallista varautumista sekä varmistamme valmiuden väestönsuojelutehtävien hoitamiseen.
6. Kiinnitymme osaksi hyvinvointialuetta ja kansallista pelastustoimea.
7. Varmistamme pelastuslaitoksen henkilöstön osaamisen, hyvinvoinnin, sitoutumisen ja riittävyyden.

Pelastustoimen lakisääteisten tehtävien hoitamiseen varaudutaan kaikissa oloissa ja turvallisuustilanteissa. Pelastustoimen lakisääteiset päätehtäväryhmät ovat:

1. Hälytystoiminta
2. Onnettomuuksien ehkäisy
3. Kemikaali- ja räjähdevalvonta

4. Varautuminen ja väestönsuojelu

Pelastuslain edellyttämien palvelujen lisäksi pelastuslaitos tuottaa ensihoitopalveluja osana hyvinvointialueen organisaatiota. Ensihoitopalveluiden määrästä, laadusta ja voimavaroista päätetään ensihoidon palvelutasopäätöksessä.

Pohjois-Karjalassa on varautumisen yhteensovittamiseksi perustettu Pohjois-Karjalan varautumisen rakenteet; Pohjois-Karjalan valmiusfoorumi, valmiussihteeristö sekä paikalliset valmiusryhmät. Rakenteiden tehtävänä on yhteensovittaa ja kehittää turvallisuutta sekä varautumista väestönsuojelutilanteisiin. Pelastuslaitos osallistuu kiinteästi varautumisen rakenteiden työskentelyyn, jossa keskeiset suunnitelmat yhteensovitetaan.

Kuntien valmiussuunnittelua tuetaan hyvinvointialueen ja kuntien välissä yhteistoimintasopimuksessa määritellyllä tavalla. Pelastuslaitoksen ja kuntien välistä yhteistyötä tehdään Pohjois-Karjalan varautumisen rakenteiden kautta.

Tulevan palvelutasopäätöskauden aikana pelastustoimen toimintavalmiuden perusrakenteiden kehittämistä jatketaan, että se saadaan vastaamaan muuttunutta toimintaympäristöä. Keskeiset tunnistetut muutokset ja niiden vaikutukset pelastuslaitoksen toimintaan ovat:

1. Henkilöstön saatavuuden heikentyminen edellyttää pelastuslaitoksen toiminnan ja rakenteiden muuttamista siten, että henkilöstöresurssia käytetään nykyistä tarkemmin osaamisen ja kelpoisuuden mukaisissa tehtävissä. Muutos toteutetaan vähentämällä pelastushenkilöstön osuutta ensihoitopalvelusta purkamalla moniammatillista toimintaa.
2. Pelastustoiminnan toimintavalmiuden runkoa on vahvistettava toimintavalmiuden puutteiden korjaamiseksi ja varallaolosta on pääosin luovuttava kiireellisen toiminnan varmistamisessa. Muutos toteutetaan perustamalla päivystäviä pelastusasemia toimintavalmiuden rungoksi alueellisesti ja seudullisesti järkevillä tavoilla sekä tukemalla sivutoimisen pelastushenkilöstön toimintaedellytysten säilymistä muutoksen yhteydessä.
3. Pelastuslaitos on varautunut toimintansa hoitamiseen yhteiskunnan normaaliolojen häiriötilanteissa, poikkeusoloissa ja väestönsuojelutilanteissa riittävin suunnitelmin ja etukäteen tapahtuvin valmisteluin.

Palvelutasopäätöksessä on esitetty asetuksen edellyttämällä tavalla kehittämiskohteet, joita asetetun palvelutason toteuttaminen vaatii. Kehittämiskohteet pääosin samat, jotka käsiteltiin ja hyväksyttiin palvelutasopäätöskäsittelyssä syksyllä 2022, valtuusto 14.12.2022 § 91.

Kehittämiskohteet nostavat pelastustoimen kustannuksia 2,5 milj. euroa koko palvelutasopäätöskaudella ja vuoden 2024 osuus on 1,0 milj. euroa.

Palvelutasopäätös viimeistellään lausuntojen jälkeen siten, että se pysytään viemään päätöksentekokäsittelyyn syys-lokakuussa 2023.

Turvallisuuden ja varautumisen lautakunta 26.10.2023 § 64

Lisätiedot	Pelastusjohtaja Markus Viitaniemi puh. 050 511 8342
Päätösehdotus	<p>Pelastusjohtaja Viitaniemi Markus:</p> <p>Turvallisuuden ja varautumisen lautakunta merkitsee annetut lausunnot tiedokseen ja käy tarvittavan evästyskeskustelun jatkovalmistelun pohjaksi.</p>
Päätös	Merkittiin tiedoksi.
Selostus	<p>Turvallisuuden ja varautumisen lautakunta lähetti 24.8.2023 palvelutasopäätösluonnoksen lausuttavaksi Itä-Suomen aluehallintovirastolle ja Pohjois-Karjalan kunnille.</p> <p>Itä-Suomen aluehallintovirasto antoi hyvin yksityiskohtaisen lausunnon palvelutasopäätöksen sisältöön liittyvien asioiden kuvaamisesta ja päätökseen menevästä palvelutasosta.</p> <p>Aluehallintovirasto toteaa lausunnossaan:</p> <p>Palvelutasopäätöstä on valmistelu ensimmäistä kertaa uusien sisältövaatimusten pohjalta. Tämä on vaatinut kaikilta opettelua ja uuden toimintamallin omaksumista. Vaikka arvioinnin sisältö keskittyy pääsääntöisesti havaittuihin puutteisiin ja epäkohtiin, voidaan Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen todeta toimineen palvelutasopäätöksen laadintaa ohjaavien normien mukaisesti.</p> <p>Uhkiin ja riskeihin perustuvien palvelukohtaisten mitoituserusteiden sekä laadukkaan ja perustellun kehittämissuunnitelman laadintaan kannattaa kiinnittää jatkossa enemmän huomiota. Nämä luvut ovat keskeisiä päätettäessä hyvinvointialueen pelastustoimen palveluista ja niiden edellyttämistä resursseista.</p> <p>Useissa kohdissa on havaittavissa puutteita voimavaroista sekä aikatauluista päättämisessä. Myös näistä tulee tehdä päätös. Päätös voi olla muotoiltu yleisluontoisesti.</p> <p>Kymmenen kuntaa antoi asiassa lausunnon ja lausunnoista on laadittu yhteenvetoasiakirja kokousasian liitteeksi. Yleisesti lausunnoissa pidettiin asetettuja tavoitteita ja kehittämistoimenpiteitä oikeansuuntaisina. Lausunnoissa korostettiin kuntayhteistyön merkitystä turvallisuutta edistävässä työssä ja varautumisessa. Pelastuslaitoksen toivottiin olevan aktiivinen toimija näiden edistämässä myös jatkossa.</p>

Palvelutasopäätösluonnokseen tehdään annettujen lausuntojen pohjalta tarvittavat täydennykset. Kehittämissuunnitelmassa huomioidaan turvallisuuden ja varautumisen lautakunnan esittämät panostukset pelastustoimen palveluiden toimintavalmiuden saattamiseksi aluehallintoviraston edellyttämälle tasolle.

Palvelutasopäätös viedään päätösprosessiin yhdessä ensihoitopalvelun palvelutasopäätöksen ja talousarvion kanssa.

Turvallisuuden ja varautumisen lautakunta 16.11.2023 § 75

Lisätiedot	Pelastusjohtaja Markus Viitaniemi puh. 050 511 8342.
Päätösehdotus	<p>Pelastusjohtaja Viitaniemi Markus:</p> <p>Turvallisuuden ja varautumisen lautakunta esittää aluehallitukselle ja edelleen aluevaltuustolle, että pelastustoimen palvelutasopäätös päätetään liitteen mukaisesti sekä talousarviossa ja taloussuunnitelmassa vuosille 2024-2027 varataan määrärahat kehittämissuunnitelman mukaisten toimenpiteiden toteuttamiseen.</p>
Päätös	Hyväksyttiin.
Selostus	<p>Palvelutasopäätösluonnokseen on tehty annettujen lausuntojen pohjalta tarvittavat täydennykset. Lausunnoissa on korostettu muun muassa lähipalveluiden merkitystä, toimintavalmiuspuutteiden korjaamista ja pelastuslaitoksen keskeistä roolia varautumisyhteistyössä maakunnassa.</p> <p>Aluehallintoviraston lausunnon ja syksyllä 2023 antaman asiantuntija-arvion perusteella onnettomuuksien ehkäisyn tavoiteasettelua ja valvontasuunnitelman valmistelun periaatteita on tarkennettu tässä palvelutasopäätöksessä.</p> <p>Pelastustoiminnan toimintavalmiusaikapuutteisiin esitetään tässä palvelutasopäätöksessä useita korjaavia toimenpiteitä, erityisesti päivystysjärjestelmän uudistamista. Toimintavalmiuspuutteiden korjaamiseksi on kehittämissuunnitelmassa esitetty useiden toimenpiteiden muodostama kokonaisuus. Tämä tarkoittaa sitä, että palvelutasopäätöskauden aikana vahvistetaan painopistepaloasemien ympärivuorokautista valmiutta siten, että ne toimivat seudullisesti päivystävänä pelastusasemana. Palvelutasokaudelle esitetään tehtäväksi korjaavia toimenpiteitä Nurmeksen, Outokummun, Ylämyllyn ja Kontiolahti/Lehmon alueille. Tämänhetkiset puutteet pelastustoiminnan toimintavalmiusajoissa ovat aluehallintoviraston näkemyksen mukaan</p>

huomattavia ja edellyttävät korjaavia toimenpiteitä. Aluehallintovirasto tulee tarkastelemaan tehtyjen korjaustoimenpiteiden onnistumista jälkikäteen, toteutuneiden toimintavalmiusaikojen perusteella.

Valmiussuunnittelun osalta jatketaan aloitettuja toimenpiteitä siten, että varautuminen vastaa toimintaympäristön haasteisiin.

Investoinnit on pyritty suunnittelemaan kaluston uudistamisen ja investointikyvyn kannalta kestävästi, mutta rajoitukset investointimahdollisuuksissa väistämättä heikentävät kalustollista tilaan.

Pelastuslaitoksen palvelut on suunniteltu alueellisen yhdenvertaisuuden näkökulmasta kestäväällä tavalla. Yhdenvertaista saatavuutta varmistavat elementit ovat pelastustoimen toimintavalmiudelle valtakunnallisesti asetetut vaatimukset, alueellinen riskienarviointi ja sen perusteella tehty pelastusasemaluokitus. Yhdenvertaisen saatavuuden kulmakivi on lähipalveluna toimiva pelastusasema. Lähipalveluna toteutettu malli mahdollistaa pelastustoiminnan onnistumisen edellytyksenä olevan nopean avun saamisen myös maakunnan harvaan asutulla alueella.

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen pelastustoimen strategiset päämäärät perustuvat valtioneuvoston pelastustoimelle asettamiin strategisiin tavoitteisiin ja hyvinvointialueen strategiaan tavoitteisiin.

Pelastustoimelle ja pelastuslaitokselle asetetut painopisteet ovat seuraavat:

1. Pelastusasemat tarjoavat turvallisuuden lähipalveluja monipuolisesti. Parannamme kiireellisen avun saatavuutta ensihoito- ja pelastustehtävissä lakisääteiselle tasolle.
2. Tiivistämme yhteistyötä sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoiden kanssa.
3. Tuemme ihmisten auttamiskykyä ja turvallisten elin- ja työympäristöjen muodostumista.
4. Vahvistamme maakunnallista varautumista sekä varmistamme valmiuden väestönsuojelutehtävien hoitamiseen.
5. Kiinnitymme osaksi hyvinvointialuetta ja kansallista pelastustoimea.
6. Varmistamme pelastuslaitoksen henkilöstön osaamisen, hyvinvoinnin, sitoutumisen ja riittävyyden.

Pelastustoimen palvelutasopäätös on valmisteltu tiiviissä yhteistyössä terveys- ja sairaanhoitopalveluiden kanssa.

Ensihoidon ja pelastustoimen palvelutasopäätökset muodostavat pelastuslaitoksen palvelutuotantoon yhtenäisen kokonaisuuden, joka mahdollistaa integroidun palvelutuotannon ensihoidon, pelastustoimen, yhteispäivystyksen ja kotiin palvelujen vietävien osalta.

Aluehallintoviraston lausunnon mukaan palvelutasopäätösasiakirja täyttää asiakirjalle asetetut vaatimukset.